
ADVIES

Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van 30 oktober 2009 betreffende bepaalde antennes die elektromagnetische golven uitzenden

---

Aanvrager	Minister Alain Maron
Aanvraag ontvangen op	14 december 2020
Aanvraag behandeld door	Commissie Leefmilieu
Advies aangenomen door de Plenaire zitting van	21 januari 2021

Vooraf

Het ter advies van Brupartners voorgelegde ontwerpbesluit heeft tot doel de Brusselse wetgeving aan te passen, zodat milieuvergunningen voor actieve 5G-antennes kunnen worden afgeleverd. Dit houdt met name in :

- Het onderscheid tussen de momenteel gebruikte passieve antennes en de actieve antennes ;
- De verduidelijking van de inhoud en het formaat van de technische gegevens in de technische bijlage van het besluit, door een benadering van de berekening van het gesimuleerde elektrische veld voor de 5G-technologie erin op te nemen.

Bovendien zal de Minister bevoegd voor leefmilieu voortaan gemachtigd zijn om de technische gegevens van dit besluit te wijzigen met het oog op de actualisering of aanpassing ervan in het licht van nieuwe technologieën of nieuwe elementen.

Tevens wordt het besluit van 30 oktober 2009 gewijzigd teneinde de omzetting van Richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie mogelijk te maken (en diens Uitvoeringsverordening (EU) 2020/1070 van de Commissie van 20 juli 2020 tot vaststelling van de kenmerken van draadloze toegangspunten met klein bereik).

In alle gevallen moeten de normen die door de ordonnantie van 1 maart 2007 betreffende de bescherming van het leefmilieu tegen de eventuele schadelijke effecten en hinder van niet-ioniserende stralingen zijn vastgesteld, te allen tijde en op alle voor het publiek toegankelijke plaatsen worden nageleefd. Om zich van de naleving ervan te verzekeren, worden overigens een voorafgaande controle (via de procedure voor de toekenning van milieuvergunningen) en een controle achteraf (via metingen op het terrein door de afdeling Inspectie van Leefmilieu Brussel) georganiseerd.

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Wijziging van de technische gegevens

Brupartners stelt vast dat de wijziging van het besluit van 30 oktober 2009 tot doel heeft technische voorwaarden te voorzien, die aan de 5G-technologie zijn aangepast om de toekenning van milieuvergunningen voor actieve 5G-antennes mogelijk te maken.

Brupartners vindt het positief dat de technische evoluties worden opgenomen in de procedures voor de analyse van de emissienormen, die in het kader van de aanvragen voor milieuvergunningen voor actieve 5G-antennes moeten worden uitgevoerd.

1.2 Uitrol van de 5G-technologie

Indien nodig verwacht **Brupartners** een adviesaanvraag te ontvangen inzake de eventuele wijziging van de ordonnantie van 1 maart 2007 betreffende de bescherming van het leefmilieu tegen de eventuele schadelijke effecten en hinder van niet-ioniserende stralingen, indien deze noodzakelijk zou blijken om een 5G in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uit te rollen (met name met betrekking tot de

emissienormen voor niet-ioniserende stralingen). Hij zal hierin zijn gedetailleerde opmerkingen met betrekking tot de 5G-technologie formuleren.

Niettemin herinnert **Brupartners** eraan dat hij op 14 november 2018 een advies inzake het (uiteindelijk opgegeven) voorontwerp van ordonnantie van 1 maart 2007 betreffende de bescherming van het leefmilieu tegen de eventuele schadelijke effecten en hinder van niet-ioniserende stralingen heeft uitgebracht ([A-2018-082-ESR](#)).

in dit advies benadrukte hij het belang om te beschikken over een wetgevend kader dat zich kan aanpassen aan de veranderingen in de sector van de telecommunicatie, gezien deze sector op technisch vlak uiterst snel evolueert, en formuleerde hij met name de volgende beschouwingen :

- *[Brupartners] deelt de wil om de gezondheid van de bevolking en de werknemers te beschermen, en oordeelt dat het noodzakelijk is om een maximumnorm te bepalen voor de niet-ioniserende stralingen teneinde overdreven blootstelling aan de elektromagnetische velden die aanwezig zijn in ons leefmilieu te beperken ;*
- *[Brupartners] [...] wijst erop dat het bestaan van een kwaliteitsvolle telecommunicatie-infrastructuur een belangrijk element is voor de economische middens en een aantrekkingsfactor kan vormen. De gevolgen van de definitie van een strikte norm voor andere aspecten dan deze van de volksgezondheid zijn dan ook niet te verwaarlozen ;*
- *[...] een vertraging wat betreft de telecommunicatie-infrastructuur dreigt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een stuk minder aantrekkelijk te maken (ontevredenheid van de economische middens, van de instellingen en internationale organisaties, een ontoereikende infrastructuur voor de organisatie van bepaalde congressen, ...). [Brupartners] dringt er dan ook bij de Regering op aan dat zij bijzondere aandacht zou besteden aan de kwaliteit van het Brussels mobiel telecommunicatienet (door met name een oplossing te vinden die de ontwikkeling mogelijk maakt van de 4G-technologie) en dat zij zo snel mogelijk, met behoud van de rechtszekerheid, een evaluatie zou laten uitvoeren van de sociaaleconomische impact van de Brusselse norm.*

Bovendien herinneren de verschillende organisaties die deel uitmaken van Brupartners dat ze de volgende beschouwingen met betrekking tot de uitrol van de 5G-technologie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben geformuleerd :

- **De representatieve werkgeversorganisaties** zijn de mening toegedaan dat [...] om op volwaardige wijze over de 5G-toepassingen te beschikken [...] men een norm zou moeten bepalen die voldoet aan de internationale norm van de WGO en van de International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection (die bovendien door de EU wordt aanbevolen en door de grote meerderheid van de Lidstaten wordt nageleefd). In dit verband nemen zij er akte van dat [...] : « *Het BIPT (NVDR : Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie) een cumulatieve limiet die lager zou liggen dan 14,5 V/m bij een frequentie van 900 MHz sterk af raadt. Een conservatieve limiet van 14,5 V/m zou enkel een minimale 5Guitrolstart in Brussel mogelijk maken (...). Daarom stelt het BIPT voor om de norm boven de 14,5 V/m en tot de 41,5 V/m te nemen. Hoe dichter we bij de Europese norm aansluiten, hoe meer dit de capaciteit en de kwaliteit van de mobiele netwerken zal garanderen [...] ».*
- Bij het onderzoek van het onderhavige ontwerpbesluit hebben **de representatieve middenstandsorganisaties** zich aangesloten bij dit standpunt dat door de representatieve werkgeversorganisaties werd uitgedrukt.

- **De representatieve werknemersorganisaties en de representatieve werkgeversorganisaties van de social-profitsector** [...] vinden het opportuun om het normatief kader betreffende de elektromagnetische golven op periodieke basis aan een evaluatie te onderwerpen teneinde erover te waken dat de op dit vlak getroffen maatregelen bijdragen tot de aantrekkingskracht van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (met name wat betreft de kwaliteit van zijn mobiel telecommunicatienetwerk), maar dringen erop aan dat deze evaluatie zou gebeuren ten aanzien van de gevaren voor de gezondheid van de Brusselse inwoners en werknemers [...].

Investerings en Werkgelegenheid

Eén van de verbintenissen die de operatoren in 2018 in het kader van het protocolakkoord voor de ontwikkeling van de 5G-technologie zijn aangegaan, heeft betrekking op investeringen en opleidingen voor werknemers met een positief effect op de Werkgelegenheid in het grootstedelijk gebied. **Brupartners** benadrukt dat deze verbintenissen een argument vormen om een herziening van het Brussels normatief kader te rechtvaardigen en wenst dat de implicaties voor de Werkgelegenheid van de uitrol van de 5G-technologie zouden worden geëvalueerd en bekendgemaakt. In dit verband herhaalt hij dat hij in zijn advies van 14 november 2018 erop had aangedrongen dat de naleving van de door de operatoren aangegane verbintenissen zou worden geobjectiveerd.

2. Artikelsgewijze beschouwingen

De representatieve werknemersorganisaties en de representatieve werkgeversorganisaties van de social-profitsector laten weten dat ze, gelet op de techniciteit, zich niet wensen uit te spreken over de volgende bijzondere beschouwingen die door de representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties worden uitgedrukt.

2.1 Artikel 2, a)

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties wijzen erop dat het « Agence nationale des fréquences » (Frankrijk) voorstelt om de woorden « antenne met variabele en/of richtbare bundels » dan wel « actieve antenne » te gebruiken. Dit omdat een antenne actief kan zijn zonder dat de stralingsdiagram ervan dynamisch is.

2.2 Artikel 4, b

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties benadrukken dat de bijkomende administratieve last die voortvloeit uit de toevoeging van het lid waarin operatoren die antennes met een totaal effectief EIRP-vermogen van minder dan 2W hebben ingezet, worden verplicht een kennisgeving met betrekking tot de installatie en de locatie van deze antennes tot Leefmilieu Brussel te richten, aanzienlijk is.

Bovendien zijn **de representatieve werkgeversorganisaties** van mening dat de definitie van de termijn binnen dewelke deze kennisgevingen moeten worden verstuurd, onvoldoende duidelijk is.

2.3 Artikel 5

De representatieve werkgeversorganisaties stellen voor om de formulering « afgelegen veld » in plaats van « verwijderde veld » te gebruiken.

De representatieve werkgeversorganisaties vragen zich af wat tot de vaststelling van een verzwakkingsfactor van 4dB voor « mMIMO 32T32R »-antennes heeft geleid, terwijl de ruimtelijke verdeling voor een dergelijke antenne vrij gelijkaardig aan deze van een « mMIMO 64T64R »-antenne zou moeten zijn.

De representatieve werkgeversorganisaties stellen voor dat de formules voor $E_{\text{equivalent 900}} / E_{\text{ref, f}} / P_{\text{equivalent 900}}$ naar de frequentie-afhankelijkheid in plaats van naar de 3 V/m-norm zouden verwijzen.

De representatieve werkgeversorganisaties stellen vast dat voor de gevallen van « Time Division Duplex » een verzwakkingsfactor van 1,25dB is voorzien, en dit ongeacht het gebruikte netwerkprotocol. **Deze organisaties** zijn van mening dat de toepassing van een verzwakkingsfactor in functie van de gemiddelde bezetting van het downlink-kanaal duidelijker zou zijn.

*
*   *